

Krista Coppoolse

Ziektebeleving van chronisch zieken van Marokkaanse afkomst en morele dilemma's in de zorgverlening

Proefschrift Vrije Universiteit
10 januari 2006

ISBN 905898099-5

In de zorg aan chronisch zieken van allochtone afkomst komen zowel de (autochtone) zorgverlener als de (allochtone) patiënt regelmatig voor dilemma's te staan die te maken hebben met verschillende opvattingen over verantwoordelijkheid, over de oorzaken van ziekte en over ziektebeleving. Soms wijst de patiënt een behandeling af die de hulpverlener medisch noodzakelijk vindt, soms wil de patiënt juist zorg die de hulpverlener niet noodzakelijk vindt. Deze dilemma's hinderen het hulpverleningsproces, bijvoorbeeld doordat ze de therapietrouw in gevaar brengen of communicatieproblemen veroorzaken. Om deze dilemma's in kaart te brengen, interviewde Krista Coppoolse 42 chronisch zieken van Marokkaanse afkomst en elf huisartsen in Amsterdam.

Ter vergelijking interviewde zij tevens veertien Nederlandse chronisch zieken.

In dit proefschrift presenteert zij de uitkomsten van haar onderzoek. De problemen die allochtone patiënten ervaren, worden niet zozeer veroorzaakt door de cultuur. Van meer invloed is het 'verlies van zelf' dat inherent is aan het migrantenbestaan en dat verergerd wordt door een chronische ziekte. Bij de Nederlandse chronisch zieken werd deze invloed van het 'verlies van zelf' in geringere mate ook geconstateerd. Huisartsen hebben wel eens het gevoel dat zij verantwoordelijkheden van de patiënt moeten overnemen, en vinden het moeilijk om te bepalen waar dat ophoudt. Ook vinden zij het moeilijk hun houding te bepalen in het contact met de patiënt die op lichamelijke klachten en ziekten gefixeerd is: om iets te kunnen bereiken in de behandeling moet de arts soms toegeven aan een medisch niet noodzakelijke wens van de patiënt ('onderhandelen met een recept in de hand'). Het alternatief is een autoritaire of paternalistische houding die al evenmin voldoet aan hun ideaal van de arts- patiëntrelatie.

De uitkomsten van dit onderzoek kunnen huisartsen en andere hulpverleners helpen meer inzicht te krijgen in de problematiek van de allochtone patiënt. Ook voor beleidsmakers in de gezondheidszorg is dit een waardevolle bron. De hoop bestaat dat zij met dit boek een beleid kunnen ontwikkelen, waarbij men openstaat voor de overeenkomsten tussen allochtonen en autochtonen, en voor de verschillen tussen allochtonen onderling.